

Hulter til bulter – frit efter hukommelsen!

Lindely, Nr. Tranders. Nytårsdag 1975.

Da jeg for flere år siden af Olga blev opfordret til at nedskrive mine erindringer, forekom det mig aldeles absurd, at det kunne have nogen som helst betydning for andre end mig selv, hvad jeg havde set, hørt og oplevet i mit lange liv, men efter at have fået opfordringer og tilskyndelser fra andre, både familie og venner, har jeg gået og syslet en smule med tanken.

Har jeg ikke selv angret, at jeg ikke i tide fik skrevet ned, hvad min faster Katrine i Esbjerg lige fra min barndom fortalte om hendes og Fars slægt?

Og moster Thea i Esbjerg har fortalt mangt og meget om min lille Mor, der døde 28 år gammel i 1914, og om deres familie, men se om jeg tog mig sammen til at skrive noget af det ned.

Faster døde 1/11 1940 og Moster Thea for et par år siden, og med dem døde muligheden for at få genopfrisket eller suppleret min viden om familien på fædrene og mødrene side.

Det er utrolig lidt, jeg husker af alt det, som så at sige var min rod! Min oprindelse er ret så svævende og min tilværelse begynder mestendels med mig selv.

Engang drømte jeg om at blive forfatter, for jeg har lige siden min barndom været glad for at skrive, men jeg tabte lysten undervejs. Der skrives oceaner af bøger, gode og dårlige mellem hinanden men de fleste er som døgnfluer, og kun de aller, allerbedste overlever.

Det blev gennem brevskrivning, jeg fik udløsning for min skrivelyst, men at mine breve havde værdi udover øjeblikket, havde jeg ingen anelse om, før jeg tid efter anden hørte om så den og så den, som havde gemt mine breve og stadig finde på at tage dem frem og glæde sig over dem, eller da jeg af min ægtefælle fik den fine komplement, at han ved at læse mine breve (når han i perioder var borte fra hjemmet) oplevede hverdagen i hjemmet og børnenes færden på en langt bedre måde, end om han selv havde været til stede.

Min "gode" undskyldning for stadig at "gå uden" har længe været, at jeg ikke vidste, hvad jeg skulle skrive på, men den dur ikke mere, efter jeg i Julen fik en dejlig stor æske papir og nogle arbejdsmapper af Inger + familie.

En anden undskyldning har været, at jeg overhovedet ikke aner, hvordan man griber sådan en opgave an, men fader Johs. Siger, at jeg bare skal skrive løs, når jeg kommer i tanker om et eller andet. Hvis jeg så nogenlunde kan datere, kan man altid ordne det nedskrevne kronologisk.

Eftersom jeg er født i 1905, ved jeg med sikkerhed, at jeg har gennemlevet størsteparten af de dage, som blev mig tilmålt; derimod har jeg selvfølgelig ingen som helst anelse om, hvor mange der endnu er tilbage, og dette er selvfølgelig også en medvirkende årsag til, at jeg på det nye års første dag begynder på – eller i hvert fald gør forsøg på at gå i gang med at skrive mine erindringer ned.

Ved denne tid for 70 år siden belavede jeg mig på snart at træde ind i denne verden, men da tidens fylde kom d. 15. februar 1905, må det have været en chokerende oplevelse, for jeg er tidligst blevet mig selv bevidst 2½ - 3 år senere, og det er endda meget begrænset, hvad jeg husker fra min bette-tid.

Min mor, Olga Cathrine Jørgensen, og min Far, Jacob Christian Kjeldsen, blev gift den 5. Dec. 1904, og det fortælles, at min morfar, Andreas Peter Jørgensen, var gram i hu over, at hans ældste datter skulle giftes i hast p.g.a., at der var barn i vente; min mormor tog det vist betydelig mere roligt – hun, Maren Kjerstine, f. Kjær, gik nemlig heller ikke ret længe med den første!

Far, der kom fra Allerup ("Tjæreborgpræstens" sogn) havde lært malerfaget hos sin fars ven, malermester Holm i Esbjerg, og min mor havde både været "noget" på et kontor og i

en forretning, men kort efter min fødsel flyttede de ud af deres første, midlertidige hjem i mine Bedsteforældres hus, Strandbygade 10, Esbjerg, til Nordfyn, hvor de en kort overgang var bosat i Nr. Aaby, indtil Far nedsatte sig som malermester i Asperup i Baaring.

At jeg var en møgforkælet lille unge, vil jeg gerne tro, men at mine "hjemmelsmænd" mine tre mostre – Grethe, Thea og Astrid – selv har bidraget til dette, er vist hævet over enhver tvivl! Astrid, der bare var 9 år, da jeg blev født, skal efter sigende have promeneret op og ned af gaden og udråbt for alle vinde: Jeg er blevet moster i dag!"

Mine forældre havde en gris, der hed Peter, og den elskede jeg så højt, at jeg en dag blev fundet hos den i stien, men hvorfor jeg fik smæk af Mor for det, forstod jeg ikke den gang – senere og efter at jeg har hørt,

at min mor var en fin og yndig lille skabning, der var meget sirlig og proper, men tillige meget fattig, forstod jeg det bedre.

Fattig! – Ja – min kære Far var meget grundig med sit arbejde – hans valgsprog var altid: ”Der er ingen, der kan se, hvor lang tid, man har været om et arbejde – man kan bare se, hvordan det er kommet til at se ud!” Hans kunder ville ikke betale, hvad arbejdet virkelig var værd! De brokkede sig i stedet over, at det havde taget så lang tid, og måske blev grunden allerede dengang lagt til den tuberkulose, som efter 3 års håbløs kamp forvoldte Mors død pinselørdag 1914 --?!

Moster Grethe har i hvert fald fortalt, at Mor fik alt for lidt at spise. Tit kunne der kun blive mad til Far – han skulle ha’ mad, når han måtte ud at arbejde, mente Mor – og når Far spurgte: Skal du ikke selv ha’ noget, lille Olga? Svarede hun: Jeg har spist, Jacob! Jeg kunne ikke vente, til du kom hjem! Hun gik også langt hver dag for at hente mælk – der var et mejeri, hvor hun fik en pot 1 øre billigere end i det stedlige.

Vi boede i nærheden af Båring skov, og jeg husker, at der var et sted på vejen, hvor vi måtte gå over et gangbræt, fordi der løb en rivende ”flod” tværs over vejen – ih, hvor var det spændende. – Mange år senere har jeg forgæves søgt at finde stedet; til min store skuffelse genkendte jeg intet! Der var en skrædder Tinesen, hvis kone på min 3 års fødselsdag forærede mig en fin dukke med celluloid-hoved og –arme og ben, og den havde en fin lyserød, langærmet kjole på; hvorfor jeg tog en saks og klippede ærmerne af ret kort efter, aner jeg ikke – kun at Mor blev vred! – Men jeg blev også vred, da jeg opdagede, at min elskede Træ-Sidse var smidt på møddingen – fru Tinesen har åbenbart tænkt sin dukke som afløser for den lille grimnille, som Far og Mor i fællesskabet havde lavet til mig, fordi de end ikke havde penge til en smule legetøj. (Mor havde syet kroppen og Far havde skåret hovedet ud af en træklods). 1-2-3 kravlede jeg over møddingkanten og stod straks efter med min genfundne skat i favnen, men gav mig til at vræle højlydt, da jeg ikke selv kunne komme op igen.

En ”rigtig” barnevogn har jeg aldrig haft, men jeg blev kørt omkring i en lille trækkevogn (à la børnehavens), og jeg mindes, at min Far en dag kom springende og reddede mig op af den, just som den hestevogn skulle til at sætte i gang, som den var bundet fast til – det må vel være børnene fra vejen, der havde fået den ”gode” idé! Jeg har kun en dunkel erindring om, at Far sagde en hel masse, og at jeg var fornærmet over, at jeg blev snydt for en spændende køretur.

Engang var mor og hendes svigerinde fra Nr. Aaby ”faster Elisabeth” – gift med min ældste farbror, politiasistent Jørgen Ploug Kjeldsen – taget til Baaringvig med unger og madkurv. Mine store fætre og kusiner fik lov til at bade, men min jævnaldrene fætter Asger og jeg måtte kun soppe! – Da vore mødre lod til at være optaget af at snakke, fandt Asger og jeg på, at vi også ville bade, men jeg skal love for, der blev ballade! Vi blev opdaget, da vi var kommet et godt stykke ud, og blev af vore respektive, meget ophidsede mødre trukket i land, så vi havde ondt i armen længe efter, og så måtte vi pænt sidde ved siden af vore mødrene op-hav, til det var tid at gå hjem.

Om mors properhed fortalte Moster Grethe engang, at hun var på besøg hos sin 2 år ældre storesøster og selvfølgelig skulle hjælpe hende med forefaldende huslige arbejder, bl.a. opvask, og at Mor da synede kaffekopperne og derefter da de ikke var vasket under bunden, udbrød: ”Hvis du fortsætter på den måde, varer det ikke længe, før de er så høje, at vi slet ikke behøver at løfte dem for at kunne drikke af dem!” –

Hun må sikkert have vendt sig i sin grav adskillige gange gennem årene p.g.a. mig – eller var jeg måske blevet en helt anden, om det var blevet hende, der selv lærte mig op?

Da jeg var ca. 3½ år, flyttede vi til Varde!

Den sidste nat sov jeg sammen med Far og Mor på den grønne plydses chaiselongue, som var gjort bredere ved hjælp af en række stole, og det var meget spændende. – Jeg forestiller mig, at det for mine forældre har været meget vemodigt at pakke det lille hjem sammen – jeg ved fra mostrene, at Mor i hvert fald har haft en meget hård tid, og at hun mange gange var ved at løbe fra det hele. Det var jo ikke just dette, hun ventede og forestillede sig, da hun i sin forelskelse sagde ja til min store, flotte Far! Og Fars drillesyge, som vel nok på grund af pengesorger, skuffelser etc. udviklede sig yderligere, gjorde hende bitterlig ondt....

Så alt for sent fik Far en slags "oprejsning", da han mødte en gammel nabo fra de første år, som sagde: "Det var en skam, du flyttede væk, Kjeldsen. De køkkener som du malede, holder endnu, 25 år efter, mens de, som din efterflg. har malet, må males om hvert andet år!" – Og Far svarede: "Hvis I havde betalt mig ordentligt for det, var jeg ikke flyttet, men jeg kunne jo ikke lade min familie dø af sult!"

Vi flyttede ind i et lille, gammeldags "rækkehus" med have til i Sdr. Varde ved landevejen fra Esbjerg, og Far blev natpatrouille-betjent og arbejde på et farvepakkeri om dagen (700 + 500 kr. om året!)

Det er sikkert min farbror Jørgen, der skaffede ham ind ved politiet, men hvor må det have været strengt for min Far! Frinætter var der kun få af, og ferier var et ukendt begreb, men alligevel fik han dog så meget tid til overs, at han sammen med nogle andre hårdtarbejdende fyre dannede et lille amatørorkester – han spillede vist violin den gang! – (Senere hen var det celloen, han slog sig på. Han fik bare én times undervisning – resten lærte han sig selv!)

Synge kunne han også. Det samme kunne min Mor! Hun havde været "korpige" i Vor Frelzers Kirke i Esbjerg og sang så dejligt – har mostrene fortalt – at hun fik dobbelt så meget som sine "kolleger". Jeg kan endnu huske nogle af de sange, de sang sammen! Efter Mors død og et nyt ægteskab i 1915 sang han aldrig mere!!

Hos en af hans medspillere var der et lille stueorgel, som øvede en vældig tiltrækning på mig, og jeg fik tit lov til at sidde på konens skød og prøve på at "finde" små melodier, men blev snydefornærmet, hvis hun "glemte" at træde pedalerne, forkælet enebarn som jeg jo var.

Da jeg var 5½ år gl., fik jeg en lillebror, og længe troede jeg, at det var min "skyld"! – Vi var på en slags sommerudflugt på Varde å sammen med nogle andre i en stor båd, da jeg pludselig opdagede Storklangeben på engen, og begejstret råbte jeg: Stork, stork langeben! Kom med en lillebror til mig og en lillesøster til Lille Anna! (genbodatteren). Hvorfor min Mor rykkede mig i armen og forsøgte at tysse på mig, var mig en gåde – der har formodentlig nok været tale om, at jeg måske fik en lillebror – men dengang i 1910, tog man

jo ikke så naturligt på tingene som nu om stunder, og min lille højgravide mor er nok blevet både flov og genert over den "opmærksomhed", hun sådan blev genstand for!

Den 25. august kom min moster Thea, der da var 16 år, og hentede mig hos "pudser Nielsens", mine forældres venner, hvor jeg var blevet parkeret aftenen forud. Jeg skulle skynde mig hjem og sen den lillebror, som Storken havde været med om natten! – Stort indtryk på mig gjorde de mange flødeskumskager og andet godt, som pludselig kom væltende ind ad døren, (skør ide egentlig med så megen flødeskumsmad ved sommertid – selv i kælderens havde den kun meget begrænset holdbarhed, og så lille en familie havde ingen chance for at spise sig igennem bjerget!) – drengen blev jeg derimod hurtig træt af! – Mig – Hjemmets hidtidige midtpunkt – var der tilsyneladende ingen, der lagde mærke til! Moster Thea har tit mindedes, at jeg kom grædende hen til hende og spurgte: "Holder du heller ikke af mig mere, Moster?"

(Kommentar af Christian Aabo: Her slutter første del af min Bedstemors beretning. Skriften var flot, som i hendes bedste år, og hun benyttede sig af blæk og pen. Det næste afsnit er stort set ligeså flot skrevet, men er nu skrevet med kuglepen.)

Det er i dag den 2. Maj 1979, og tiden har sandelig ikke stået stille – jeg har bare været optaget af oplagte (og indbildte) pligter, og så når man vel heller ikke så meget efter de 70, som man tidligere kunne overkomme.

Jeg har dog kunnet glæde mig over et godt helbred, og jeg har skønnet på det! Hver morgen i de senere år har jeg været taknemmelig over at vågne op til en ny dag og over, at min kære mand også stadig var i live, men samtidig har jeg nu også tænkt: "Hvor længe endnu? Hvordan sker det, når "bladet vender?" og det har lige som fået mig til at "stivne", når jeg tænkte tanken til ende: Hvorfor skal jeg herfra? Hvorfor skal jeg forlade alt det, der er min verden? Og hvordan bliver min "afgang"? o.s.v.

I fredags d. 27. april fik jeg ligesom en forsmag.

Dagen startede på normal (og vanlig) vis, men da jeg ville til at fortsætte med den konfirmationssang, som jeg aftenen forud var gået i gang med – jeg havde forholdsvis hurtigt ”digtet” 2

vers – havde jeg lige skrevet 2 linjer af 3., og så var det sket! De tog til at lege tagfat i mit arme hoved – ind og ud, ind og ud – og hvad jeg derefter gav mig til, i det håb at sangen vel lod sig skrive, hvis jeg havde tålmodighed til at vente, ”mislykkedes”! Jeg småtudede lidt – troede jeg skulle dø – gik omkring i stuen – slog et slag ud i haven – blev mere og mere foruroliget, og bestemte mig endelig til at gå til købmanden, da et blik på uret mindede mig om, at det næsten var frokosttid. Et forsøg på at skrive en dosmerseddel lykkedes kun delvist – kaffefiltre måtte jeg skrive 3 gange, før jeg syntes, det så rigtigt ud, og så var jeg endda i tvivl -- - Jeg vidste, at vi manglede forskellige ting, men opgav at finde ud af noget; tænkte som så, at det kom vel, når jeg nåede ned til H.P., men i butikken rakte jeg ud efter, hvad jeg syntes, jeg plejede at købe, og jeg havde svært ved at tælle, ligesom det voldte stort besvær at finde ud af betalingen (købmanden spurgte senere Johs. Om, hvordan jeg havde det – han havde bemærket, at jeg var anderledes, end jeg plejede at være) og da jeg kom hjem, stillede jeg nettet på køkkenbordet, hvorefter jeg stillede mig op i stuen og stirrede på Johs., som sad fordybet i sin avis og først reagerede, da jeg udbrød: ”Johs., jeg kan ikke finde ud af noget!” – Jeg smed mig ned på min divan og fik vist lige nævnt, at jeg ikke kunne lave frokost – så lod jeg ellers ”tingene” ske omkring mig. – Johs. Startede med at interviewe mig, og vel hørte og forstod jeg, hvad han spurgte om, men det var mig komplet umuligt at svare. Han opgav mig til slut! – Olga var her heldigvis, og hun bistod sin Far på sin søde. Stilfærdige måde – jeg så dem gå omkring, hørte dem tale sammen – var klar over, at der blev spist frokost – døde til slut, men var temmelig klar, da Erling Knudsen stod i døren og tog overtøjet af. – Jeg kunne dog ikke komme i tanker om mit personnummer, og det var pludselig meget vigtigt at få det opklaret – så først da kunne jeg koncentrere mig om ”spørgsmål og svar!” – Udover et forhøjet blodtryk (ikke noget nyt – men jeg ta’r jo piller!) kunne han ikke konstatere noget unormalt hos mig – selv mine reaktioner på det ene og det andet tilfredsstillede ham tilsyneladende. Jeg følte mig også normal igen – var bare noget træt – blev dog noget forbavset, da jeg ikke bare blev beordret til at tage den med ro, men også fik ordineret sengeleje! – Være til ulejlighed – her i mit eget hjem! – Hvem ville det gå ud over? – Selvfølgelig Olga!!! – Som i forvejen havde sin tid stærkt optaget ---- Jeg vænnede mig egentlig forbavsende hurtigt til at lade mig opvarte og blive forkælet, og jeg var lykkelig over, at min gamle makker også fik sin gode forplejning – han er ved at drukne i arbejde, og helbredet lader meget tilbage at ønske. ---

Nr. Tranders 4. Jan. 1980

Der skal åbenbart noget særligt til, hvis jeg skal gå i gang med skriverier – jeg, der tidligere holdt af at skrive og beskrive – men nu, da jeg er eks-guldbrud, synes jeg alligevel, at jeg må skrive noget ned om denne så store og dejlige begivenhed, Johs.³ og mit guldbryllup, der markerede 50 årsdagen for brylluppet i Rindum v/ Ringkøbing den 28. december 1929.

Heldigvis var det – takket være vor trofaste torsdagsveninde gennem 9½ år, vor søde lille Lis, - sivet ud, at den store dag ville starte ret tidligt og på usædvanlig vis og derfor havde jeg bestilt telefonvækning til kl. 6; selv har jeg nemlig det sidste årstid haft "sovested" i stuen (mens Johs. har indrettet sig en lille hule i "kontoret", som takket være stor indsats fra Olgas side er blevet andet og mere end oplags- og roderum) og vor store (og eneste) stue skulle jo gerne se indbydende ud, når invasionen tog sin begyndelse. –

Kl. 7 kom Lis med de bestilte 50 rundstykker, hvorefter hun gik i gang med at brygge kaffe og stille brød og smør frem på de 3 borde, hvor Olga og Rosa aftenen i forvejen havde dækket op til 24 personer. Johs. og jeg gik nette og nyvaskede omkring og hjalp "pigerne" med at gemme overflødige og/eller skæmmende effekter bort – en smule forvirring indtrådte, da lyset pludselig forsvandt, men ved energisk og målbevidst arbejde fra indtil fleres side kom der igen lys over landet, og da klokken blev 8, forsvandt nogle familiemedlemmer pludseligt ud gennem hoveddøren, - "nu kommer der nogen," blev der sagt – hvad hverken Johs. eller jeg dog hæftede os særligt ved. – før Lis "kaldte" ind i stuen "Jamen skal I da ikke ud at høre, at de synger for jer?" -

Johs. åbnede gadedøren, og dybt bevægede tog vi hinandens hånd og stod der og hørte et "blandet" kor synge: Det er så yndigt – "En lærke letted' -" og Skuld gammel venskab rent forgå – Der var op mod et halvt hundrede – slægt og venner og naboer – som fyldte carporten, ja mere end det; nogle stod ude i regnen, en enkelt med paraply, og mange havde et tændt lys i hånden, ligesom den smukke æresport (gode naboers værk) var belyst – dog kunne vi ikke se dens "facade" med det flotte skjold, (som Gudrun og Jørgen havde fremstillet) før "opløbet" var ovre.

Efter 3 hurraråb lod sangerne sig endelig byde ind i varmen, og flittige hjælpere sørgede for, at de første 24 kom til sæde ved kaffebordene, mens andre gik i gang med at finde flere kopper frem og hjælpe de mange til rette, men hvem der sørgede for hvad, kunne jeg ikke følge med i – for en gangs skyld var jeg så helt og aldeles sat fra styret. – Min kære Lis var uforlignelig hun "holdt gryden i kog" – der blev vasket op og brygget kaffe og sendt brød ind, og gaver og blomster begyndte at strømme ind, endnu før "morgentrækket" var forbi, ja morgenen og 10-12 receptionen lappede i den grad over hinanden, så jeg helt og aldeles mistede overblikket og nu bagefter kun har at håbe, at ingen har følt sig overset eller uvelkommen.

Kl. 12¹⁵ kunne vi tage os en håndmad og trække os tilbage – da var formiddagens mange fremmede i hvert fald væk – og det videre forløb, til klokken var henad 15, har jeg ikke noget videre kendskab til; vi havde nemlig dagen i forvejen bragt festtøjet m.m. op til vore gode naboer, Svend og Rita, hvor ligeledes vinen til festdagen havde været parkeret siden leveringen, og vort medbragte sengetøj blev anbragt i den store, gode seng, så vi kunne få den obligate middagssøvn i fred og ro. Der var sørget for skabsplads, og varme og vaskemuligheder, og hvad nævnes kan til vor bekvemmelighed; at så Johs.³ festdragt voldte mere besvær end forud beregnet skyldtes bl.a., at det var evigheder, siden gommen havde optrådt i denne.

11. aug. 1980.

Ak ja. Guldbrylluppet ligger allerede langt tilbage i fortiden, og mangt og meget er sket siden da, men jeg må vel have en slags afslutning på foranstående:

Middagen var berammet til halvfem – fem af hensyn til tilrejsende gæster, og da vi festklædte kom til Ø. Uttrup forsamlingshus, som gennem Gudrun – medlem af Brugsens bestyrelse – var lejet i dagens anledning, passerede vi æresport nr. 2 – rejst af kammerater fra "de erhvervshæmmede", som "kom for sent" med deres tilbud om at rejse en æresport i Nr. Tranders.

Smukt pyntede borde stod klar inde i salen – dækket i "redekam" – og i køkkenet havde "personalet" travlt med at rette middagen an. Vi havde kun at modtage gæster og gaver og at lade os fotografere m.m. Beretningen; vedlagt diverse bilag og billeder, får jeg måske fortsat en anden gang. –

Nr. Tranders, d. 11. aug. 1980. Kl. 16⁰⁰

Trods ofte gentagne opfordringer har jeg ikke gjort alvor af at skrive videre på mine erindringer, for mit liv fortsætter som hidtil med overraskende og uventede oplevelser og/eller med arbejder som skal gøres, etc.

I "skrivende stund" sidder jeg på terrassen ved husets vestgavl i sommervej og sol – nej, koldt – vekslende skydække mens "det arbejdende Danmark" haster hjemad med megen larm (især fra knallerter) – Johs. arbejder ved den modsatte gavl med "opretning" af en fliserække og bistået af en af kammeraterne, som gennem nogen tid for honør har arbejdet som havemand for os. Astor hedder han, og han er en flink fyr. Lidt "anderledes", (eller hvad man skal kalde det) men utrolig udholdende, når han går i gang med et arbejde. Takket være ham har vi begge fået lyst til at arbejde med og på havens forskønnelse, ja husets omgivelser i det hele taget. Astor er et ordensmenneske – der er ryddet op i gamle dynger, megen "skrald" er kørt væk i en stor container (de 280 kr. var godt givet ud) – Da vi overraskende og uventet (efter mange dages ustabil vej) fik en uges tid med dejligt sommervej, samtidig med at vi hverken havde "logerende", feriegæster eller invitationer – bare var os to – holdt vi ferie i vores egen have og på vores egen måde; hver arbejde med sit! Skønt! Billigt! Vi spiser så lidt og kom nemt om ved kosten m.m. – næsten ingen opvask! – Jeg tror aldrig vi har prøvet sligt i de 20 år, vi har boet her i Nr. Tr. –

Jeg drømte engang om at få tid til en smule slægtsforskning. Det blev ved drømmen! – Og nu er jeg 75. – Tid, penge, afstande m.m. – uoverskuelige faktorer - -

Men jeg læste en dag i "Hjemmet" et interview med en 90-årig fhv. strandfoged fra Tjæreborg v/ navn Gudmund Gjørding, og det "sagde" mig noget, men hvilket? – Jeg besluttede mig til at skrive til ham, og han svarede: Ja, jeg er den Gudmund Gjørding, du mener at have hørt om, og jeg har kendt dem alle sammen – faster Kath., farbror Jørgen og Søren og min kære Far – ja selv min morfar (Bedstefar i Esbjerg) – og aller mest spændende: min Farfar, sognefogeden derhjemme i Allerup, som døde det år, jeg blev født, i 1905 og som var født i 1840; Han var nabo til Gjørdings! - - -

Vi – Johs. og jeg – skal vær's'go at kigge indenfor, om vi kommer på de kanter; nu håber jeg at få høre fra GG, om vi må komme en af datoerne 20., 21., 22. el. 23. ds., for – som jeg har skrevet til ham – min eneste bror, Henning Sparrevohn Kjeldsen i Æblehaven ved Ringkøbing fejrer sin 70 års dag den 25. ds., og så kunne det måske "kombineres" med et besøg på Esbjerg – Tjæreborg kanten ---

A pro pos Henning: Da jeg var 5½ år gl., var jeg med min forældre på udflugt – det har vel været en stor motorbåd, vi sejlede i – der var i hvert fald flere mennesker i den båd, vi "gjorde" Vardeå-turen med. – Pludselig råbte jeg begejstret (ved synet af en stork, der spankulerede rundt på engen) Stork, Stork Langeben! Kom med en lillesøster til lille Anna og en lillebror til mig! Og jeg fattede ikke, hvorfor min Mor tyssede på mig og kneb mig i armen. – Men nu husker jeg det – Jeg skrev jo allerede om det for 5 år siden! - - -

Sommeren 1910 husker jeg ikke meget fra ellers. Jeg har senere fået fortalt, at Henning var et meget uroligt barn, der var ved at bringe vores lille Mor til fortvivlelse med sit skrigeri, men det viste sig omsider, at han skreg af sult-

Mor (der i sin ungpigetid havde været kontordame, havde under graviditeten haft hjemmearbejde (aftenarb.) for en sagfører – vel sagtens for at få råd til babytøj og tøj til mig etc.) gik hen og blev så syg, at Henning for en tid blev parkeret hos B. far og B. mor i Esbjerg, men derom har jeg ingen erindring. Derimod husker jeg, at jeg en dag mens jeg legede på landevejen, så et mærkeligt køretøj komme kørende i fuld fart,

og der var ingen hest spændt for. – Støvskyen rejste sig, og vi unger styrtede ind og søgte beskyttelse bag havehækkene – bagefter fortalte vore mødre, at uhyret var et automobil!! –

En meget børnerig og meget fattig familie boede i baghuset – jeg elskede at lege med børnene, men min mor sagde, at de var beskidte og lugtede, og forbød mig at lege med dem og – ikke mindst – at gå ind i deres hjem; moderen var en gris, blev der sagt. – Min kære Mor har nok været lidt af en snob – har jeg senere fundet ud af; jeg måtte hellere end gerne lege med Esther og Henning Karmark, børn af et sagfører ægtepar, som havde en stor villa med springvandsbassin foran den ”høje” trappe. – Da jeg blev inviteret til Esthers fødselsdag engang, købte mor en lille grøn pumpe med balje (blik) – ideen var jo at man skulle fylde den med vand og derefter med pumpestangen poste dette ned i baljen, men den viste sig at være utæt, og Mor købte derefter kost, støvekost og fejeblad, som Esther virkelig blev glad for.

En dag skulle jeg til fødselsdag hos genboens lille Anna, og Mor pakkede pumpen ind og gav mig den med derover. -

Anna blev meget begejstret, men sandhedskærlig som jeg er, sagde jeg, at den var utæt og ikke duede, og at Esther skulle have haft den; men at min Mor mente, vi ikke kunne være bekendt at forære Karmarks datter den. At Annas Mor tog voldsomt på vej, fordi min Mor mente, den var god nok til arbejdsmandens datter, var mig en gåde, og endnu mærkeligere fandt jeg, det var, at min Mor blev meget vred og skældte ud på mig, da jeg berettede om episoden hjemme. –

Karmarks flyttede senere ind i en ny og moderne villa, men fra den gamle har jeg bevaret et minde. Jeg sad en aften sammen med familien på den høje stentrappe, og da fortalte jeg om en glædelig begivenhed, som skulle finde sted den flg. dag:

”I morgen kommer min onkel Sporvogn (min Fars Morbror, lægen Jacob Antonius Sparrevohn) og han er lige så tyk som herfra og hen til springvandet! – ”

Om denne onkel er i tidens løb fortalt meget spændende og ejendommeligt, men faster Kathrine, som vidste mest, er for længst død og borte, og ingen har vel skrevet noget ned - - - den smule jeg selv erindrer, eller/og som jeg har fået fortalt har jeg lovet at nedskrive. –

Jeg husker, at vi var i byens anlæg – Arnbjerg? – og sad i haven ved et bord og lyttede til musik. Onkel rejste sig og marcherede op til musiktribunen og forlangte, at man spillede ”gamle Lumbye” (tror jeg, det var) og Strauss; mine forældre syntes vist, at det var flovt, men onkel fik sin vilje – folk bøjede sig overalt for den ældre, meget myndige og omfangsrige herre. –

Onkel skulle også ud at sejle på åen, og jeg husker svagt den interesserede tilskuerskare, da onkel fra bådebroen blev manøvret ned i båden, som derefter vippede så faretruende, at jeg (vistnok) troede, vi skulle drukne. Svagt erindrer jeg ligeledes munterheden, da onkel ville sætte sig på den smalle tofte, men faldt bagover og kom til at sidde i klemme med sin brede bag. –

Jeg har ladet fortælle, at Mor var ret betænkelig over at lade onkel gå en tur ind i byen med mig ”hendes lille skat”, men han fik sin vilje, og vi kom ud at sejle i en lille båd, som han vel har lejet. Vi drev med strømmen en tid lang, men da onkel blev træt og ville hjem, anede han ikke, hvordan det skulle gå til. Ro kunne han i alt fald ikke. – Han påkaldte hjælp fra land, og en stor dreng fok for gode ord og do betaling båden ind til bredden, hvor onkel dybt rystet kravlede i land; han havde sin sejlelyst ”mættet” for lange tider.

Vi gik på hovedgaden en tur bagefter, og han købte en fin dukke til mig, som jeg dog aldrig fik lov at lege med – så flot var den.

(Kommentar af Christian Aabo: Her slutter min Bedstemors beretning.

Jeg ved, at hun samme sommer (1980) besøgte Gudmund Gørding i Allerup, ligesom hun der traf Agnes Andersen, som hun siden korresponderede en smule med – brevene fra Agnes Andersen findes på denne hjemmeside.)